

TESSA AFSHAROVÁ

ROMÁN

*„Dynamický román,
ktorý som nedokázala
pustiť z rúk.“*

FRANCINE RIVERSOVÁ

—
autorka New York
Times bestsellerov

SKRYTÝ
PRINC

SKRYTÝ
PRINC

SKRYTÝ PRINC

TESSA
AFSHAROVÁ

KUMRAN.SK

UKÁŽME SVOJU NÁDEJ

Americký originál The Hidden Prince:	© 2022 by Tessa Afshar
Vydavateľ:	Tyndale House Publishers, Inc., 351 Executive Drive, Carol Stream, 60188 Illinois, United States of America Translated by permission.
Slovenské vydanie:	© 2023 KUMRAN, s. r. o. Mýtna 62, 064 01 Stará Ľubovňa www.kumran.sk Všetky práva vyhradené. Žiadna časť tejto knihy nesmie byť reprodukováaná, uložená do informačných systémov ani inak rozširovaná (elektronicky alebo mechanicky) bez predchádzajúceho písomného súhlasu vydavateľa.
Preklad:	Zuzana Vengliková
Jazyková korektúra:	Zuzana Guričanová
Zodpovedný redaktor:	Eva Štrbová
Foto na obálke:	© Shane Rebenschied
Originál obálky:	© Jennifer Phelps
Foto autorky:	© 2015 by Matthew Murphy
Obálka a grafická úprava:	Štefan Talarovič, Ludmila Králiková
Tlač:	Alfaprint, s. r. o.
Prvé vydanie:	ISBN 978-80-89993-77-2

Laurenceovi:

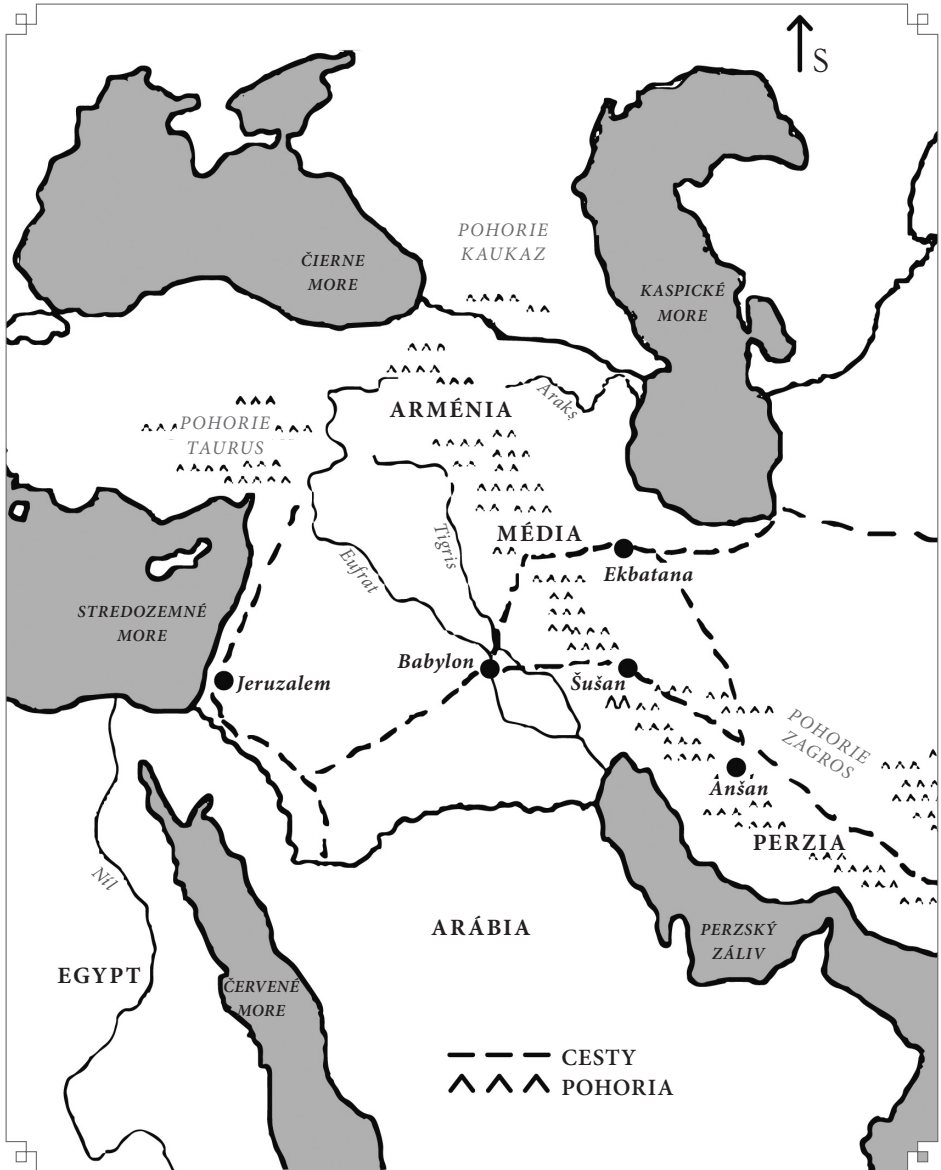
Odvážnemu. Vernému. Starostlivému. Čestnému. Úprimnému.

Môjmu milovanému synovcovi.

Vždy budeš pre mňa princom.

Pokiaľ nie je uvedené inak, biblické texty sú v tejto knihe citované podľa ekumenického prekladu *Biblia. Slovenský ekumenický preklad s deuterokánonickými knihami*. Banská Bystrica: Slovenská biblická spoločnosť, 2008. Rovnako aj zemepisné názvy a osobné mená spomínané v Biblii sú prevzaté z tohto prekladu. Iný použitý preklad: BOT – Botekov preklad *Sväté písmo – Jeruzalemská Biblia*. Dobrá kniha, štvrté opravené vydanie, 2015.

MAPA OBLASTI

PROLÓG

*Potom kráľ Daniela povýšil, dal mu premnoho veľkých darov,
ponechal mu vládu nad celou babylonskou provinciou
a urobil ho hlavným predstaveným všetkých babylonských mudrcov.*

DANIEL 2, 48

DVADSIATY DEVIATY ROK VLÁDY KRÁĽA NEBUKADNESARA

Otec mi zovrel ruku o čosi pevnejšie. Práve sme míňali zikkurat, na ktorého vrchole sa v rannom slnku jagala zlatá Mardukova svätyňa. Vždy keď sme sa priblížili k niektorému z babylonských chrámov, otec znervóznel. Ale tento, najznámejší a najhonosnejší z nich, bol pre jeho židovské srdce skrátka nestráviteľný.

Zikkurat stál uprostred Babylonu už stáročia a postupne chátral. Keď na trón nastúpil Nebukadnesar, vynaložil nemalé prostriedky na opravu slávnej stavby, aby jej vrátil pôvodnú majestátnu výšku. Päťdesiat mužov by sa mohlo jeden druhému postaviť na plecia, a ani tak by sa najvrchnejší nedotkol vrcholu zikkuratu. Aby tejto pamätihodnosti vtlačil svoju osobnú pečať veľkoleposti, pridal kráľ na impozantnú stavbu ako korunu vyzdobený chrám babylonského boha Marduka.

Keď som spoza závoja vejárovitých listov paliem a bujných stromov kĺzala pohľadom po múroch stavby a sledovala kňaza v bielom, ako s panvicou plnou žeravých uhlíkov vystupuje po vyzdobenom schodisku, zakopla som.

„Dávaj pozor, Keren. Nepozeraj sa na tú ohavnosť.“

„Áno, otče,“ odvetila som, no kňaza som nespustila z očí.

„Nesmieš dovoliť svojim myšlienkam, aby sa túlili kade-tade, keď dnes nastupuješ do služby v Danielovej domácnosti. Sústreďuj sa na prácu, ktorú ti pridelia.“

„Samozrejme.“

„A neklad' bezočivé otázky.“

„Kto? Ja?“ zareagovala som urazene. „Starý otec vraví, že moje otázky sú známkou bystrej mysle.“

„Ako som povedal, žiadne bezočivé otázky. Musíš ich v sebe potlačiť.“

„Áno, otče.“

Medzitým sme opustili hlavnú ulicu, prešli mostom ponad jeden z kanálov, ktoré zavlažujú mesto, a pokračovali po úzkom nevydláženom chodníku. Väčšinu babylonských ciest tvorila iba udupaná hlina, ale niektoré boli také široké, že sa na ne zmestili dva vozy.

Vtom sa otec náhle zastavil a otočil sa ku mne. Na svoj vek som bola vysoká, ale beztak sa musel skloniť, aby sa mi zahľad'el rovno do očí. „Keren,“ povedal potichu, „nezabudni, že ťa ľúbime. Ja i tvoja matka.“

„Aj ja vás ľúbim. Už si o mňa nerob starosti.“

„Daniel je dobrý človek, v jeho domácnosti budeš v bezpečí.“

Potľapkala som otca po pleci. Kráľ už pred rokmi ustanovil Daniela za predstaveného všetkých babylonských mudrcov a miestodržiteľa babylonskej provincie, ktorej hlavným mestom bol bohatý Babylon. Nebukadnesar tak jediným rozhodnutím ustanovil nad svojím ľudom mladého Žida.

Všetkým zajatcom z Judska sa však nedostalo rovnakej pocty.

Mnohí moji krajanovia slúžili ako otroci. Iných poslali žiť na zatiaľ neobývané územia Babylonie. Ďalší, ako napríklad môj otec, zastávali nižšie pozície v Babylone. Otec získal vďaka svojim zručnostiam miesto pisárovho pomocníka. Hoci moja matka a sestry plietli košíky pre istého trhovníka a moji bratia pracovali v prístave, hlavným živiteľom rodiny ostával otec. Jeho biedny plat však nestačil. V istej zúfalej chvíli bol nútený požičať si peniaze s nehoráznym úrokom a teraz ich nedokázal splácať.

S plačom teda zašiel za svojím príbuzným Danielom. Plakal od žiaľu a myslím, že aj od hanby. Takmer mu zlomilo srdce, keď musel svoju najmladšiu dcéru predať zámožnému bratrancovi. Ja som s jeho rozhodnutím súhlasila. Všetci sme dúfali, že našim sa za rok podarí našetriť dosť peňazí, aby ma zo služby vykúpili. Nemala som však ani potuchy o tom, že naša nádej je skôr zbožným želaním než uskutočniteľným plánom. Za celé tie roky, čo sme žili v Babylone, sa nám totiž nepodarilo našetriť ani jediný strieborný šekel.

Všetkým sa nám uľavilo, keď Daniel súhlasil, že ma od otca kúpi. Vzápätí ma rodine vrátil, ako to predpisovala úloha vykupiteľa z príbuzenstva.

Otec však zvesil hlavu. „Vieš, nemôžeme si dovoliť živiť ju. Skrátka nemáme dosť. Mohla by zostať pracovať u teba? Zarobí si na seba, sľubujem. Na sabat nám ju pošli domov, aby sme ju videli aspoň raz do týždňa a sviatok slávili spoločne.“

Daniel súhlasil. Bol síce otcovým bratrancom, ale ich rodokmeň si boli vzdialené asi tak ako moja odretá tunika a ovce, z ktorých vlny ju utkali. Z toho dôvodu zákon neukladal Danielovi povinnosť vykúpiť ma ani mi na svoje náklady poskytnúť strechu nad hlavou a obživu. Dobre som si teda uvedomovala, aké je dôležité, aby som sa svojmu pánovi odvdáčila za štedrosť usilovnou prácou. Znovu som otca potľapkala po pleci: „Budem tvrdo pracovať, otec. Nerob si starosti. Nezahanbím ani teba, ani matku.“

Na líce mi položil teplú dlaň. „O tom sme nikdy nepochybovali.“

Danielov dom bol presne taký, ako by sa dalo očakávať u človeka kniežacieho postavenia. Spočiatku žil v kráľovskom paláci, no kráľ mu neskôr dovolil presťahovať sa do vlastného domu, kde sa narodili jeho synovia. Bola to trojposchodová budova z drahých vypaľovaných tehál omietnutá nabelo, aby dokázala odolať neľútostnej horúčave babylonských liet.

Tento prepychový príbytok nemal mnoho spoločného s našim jednoduchým domčekom z trstia s trstinovými rohožami namiesto dverí. Dvere Danielovho honosného sídla vyrobili z masívneho dreva, ktoré sa do Babylonu muselo draho dovážať.

„Libanonský céder,“ vzdychol si otec, zrejme pri spomienke na dvere domu, o ktorý dávno prišiel.

Na náš starý domov som si spomínala iba letmo. Obliehanie Jeruzalema sa začalo krátko nato, ako ma matka odstavila, a skončilo sa, keď som mala štyri roky – požiarom a krviprelieváním. Občas sa mi zdalo, že v snoch počujem ozvenu príšerného kvílenia podobného zvieraciemu zavýjaniu, aké z ľudských hrdiel dokáže vytlačiť jedine vojna.

Narodila som sa v čase, keď si moja matka myslela, že je už príliš stará na to, aby ešte mala dieťa. Pomenovala ma po Jóbovej najmladšej dcére Keren-Happúch. Myslím, že všetci Jeruzalemčania sa vtedy cítili tak trochu ako Jób. Ale ako sa ukázalo, až príliš optimisticky mi vybrala meno dieťaťa počatého po skončení Jóbových útrap. Tie naše sa totiž iba začali.

Naša rodina mala veľké šťastie. Až na môjho najstaršieho brata sme všetci prežili krvavé jatky babylonských vojakov, ktorí mali plné zuby opakovaných zrád zo strany Judska. Prežili sme Nebukadnesarov meč, oheň vojny, muky hladu i vlny morových nákaz – len aby nás odvliekli do Babylonu ako zajatcov.

Odvtedy, čo moji príbuzní sedeli na brehu rieky Eufkrat vyčerpaní dlhým a neľútostným pochodom a nariekali za domovom, ktorý už nikdy neuvidia, ubehlo desať rokov. Niektoré rany však nezahojí ani čas. Na chvíľu sa stratia, aby sa pri nečakanom podnete nanovo otvorili a rozkrvácali. Preto sa môj otec niekedy znenazdajky zasekol a so slzami v očiach sa díval kamsi do diaľky, ako napríklad teraz, keď sa mu pri pohľade na dvere zo vzácneho cédrového dreva vynorila z pamäti nejaká spomienka.

Stisla som mu ruku, aby som ho utešila. Usmial sa a snažil sa potlačiť dojatie, ktoré sa prejavilo chvením brady. Zdvihol ruku a úctivo zaklopal na jantárovo sfarbené dosky. Otvoril nám sluha v uhľadenej krátkej tunike. „Pán vás už očakáva,“ povedal s miernym úklonom.

Hoci Daniel trávil väčšinu času v paláci, vo svojom dome si na prácu vyhradil celú jednu miestnosť. Hrbil sa nad kôpkou hlinených doštičiek rozložených po dôsledne upratanom stole a bol taký pohrúžený do práce, že náš príchod vôbec nepostrehol. Mlčky sme stáli vo dverách a čakali, kým si nás všimne. Stenu za ním pokrývali police plné hlinených doštičiek a valčekov. V rohu sa vršili zvitky papyrusu, ktoré neboli v Babylonii také obľúbené ako hlinené doštičky.

Až ma prsty svrbeli, ako rada by som vzala tie tabuľky do rúk a pokúsila sa rozlúštiť ich obsah, aby som si overila, či som sa od starého otca niečomu naučila. V Babylonii sa dievčatá obyčajne neučili čítať a písať. Môj starý otec mal však na vec iný názor.

Skôr ako som začala chodiť, rozvinula sa uňho traslavosť rúk, pre ktorú už nemohol pracovať ako pisár. Po prvý raz v živote si tak mohol dopriať prepych voľného času. A nudil sa. Rýchlo zistil, že ma fascinujú tabuľky a rydlo, a tak ma začal učiť. Spájala nás spoločná láska k poznaniu a slovám. Uvedomila som si, že v tomto novom dome, kde budem odteraz žiť, mi starý otec bude veľmi chýbať.

Môj nový pán zdvihol hlavu a zažmurkal, akoby sa práve prebudil zo sna. „Prepáčte, nepočul som vás vojst.“ Vstal, jeho zelená tunika splývala v úhľadnej vlne. „A toto musí byť Keren-Happúch.“ Prekvapene si ma premeral. Na svoj vek som bola vychudnutá a plochá ako doska. Azda sa ženskosti raz uráči navštíviť ma, pretože žiadnymi viditeľnými pôvabmi ma neobdarila. „Zatiaľ,“ nežne mi pripomínala matka.

Otec sklonil hlavu. „Voláme ju Keren, vznešený Daniel.“ Rodičia dosť rýchlo zistili, že ak ma majú ochrániť pred problémami, budem potrebovať kratšie meno. Kým stihli vysloviť ten jazykolam, už som bola v polovici ulice, naháňajúc sa za svojim najnovším výmyslom. „Môžeš sa spoľahnúť na jej usilovnosť,“ dodal otec. „Je silnejšia, ako vyzerá.“

Prikývla som, aby som zdôraznila jeho slová. Oči mi zabľúdili k hromade hlinených valčekov na polici za mojím novým pánom. Ktovie, koľko by som ich dokázala odniesť naraz.

„Som si istý, že jej nájdeme vhodné miesto. Toto prijmi na znak mojej vďaky za to, že svoju dcéru nechávaš pracovať v mojej domácnosti.“ Daniel pustil do otcovej dlane mešec cinkajúci striebornými šekelmi. „Dozriem na to, aby vás mohla navštevovať každý sabat. Nechceme predsa, aby sa jej matke po nej príliš cnelo.“

Dvere za nami sa otvorili a dnu vošla najelegantnejšia žena, akú som kedy videla. Keď sa presúvala k Danielovi, dlhá tunika v kráľovskej modrej jej tancovala tesne nad sandálmi. Krížom cez plece mala prehodené dve bledomodré šatky so zlatými strapcami, ktoré boli v Babylone veľmi obľúbené. Na mieste ich držal opasok zdobený

drahokamami. Vlasy si upravila do dokonalého účesu z vlniek a kučier, ktorý dotvárali zlaté prstene. Najoslnivejšia však bola jej tvár s ostrým krátkym nosom, chladnými hnedými očami, ktoré si zvýraznila čiernym pigmentom, a výrazne vykrojenými perami.

Z tých pier sa nedalo nič vyčítať, keď ma Daniel predstavoval. „Machla, moja milá,“ usmial sa na ňu, „toto je tvoja nová zverenkyňa Keren. Istotne jej nájdeš nejaké užitočné zamestnanie.“

Takže toto bola moja nová pani. Pochopila som, že nakoniec nebudem slúžiť v Danielovej pracovni. Skryla som sklamanie a elegantnej žene som sa úctivo uklonila.

Moja nová pani si ma mlčky premerala. Keby bola zvitkom, cítila by som sa pri nej ako negramotná. Z výrazu jej tváre, ktorý sa po celý čas, čo si ma obzerala, nezmenil, som nedokázala vyčítať vôbec nič. „Skúsime to v kuchyni,“ oznámila.

Zmocnilo sa ma zúfalstvo. Keďže matka a sestry ma do kuchyne púšťali iba výnimočne, neznelo to ako sľubný začiatok.

„Skvelý nápad,“ súhlasil Daniel a okamžite sa vrátil ku kôpke tabuliek. Sotva som sa stihla narýchlo rozlúčiť s otcom, už ma pani Machla viedla z miestnosti.

„Manžel mi vravel, že máš štrnásť rokov,“ povedala, keď sme kráčali chodbou na obdĺžnikový dvor, kde úkryt pred slnkom poskytovala strieška z dosiek z palmového dreva a utlačenej hliny.

„Áno, pani moja. Na svoj vek som vysoká a zvyšok tela to ešte dobehne.“

Elegantná tvár zostala apatická, ale zdalo sa mi, že keď si ma letmo premerala, v jej hnedých očiach som postrehla nepatrnú iskru. „Kuchyňa je tadiaľto.“ To bolo všetko, čo povedala, a viedla ma k miestnosti v zadnom kúte dvora. V otvorených dverách stál buclatý tmavovlasý muž a brúsil si nôž. Len čo zbadal svoju paniu, uklonil sa. Nespúšťala som z neho oči zo strachu, že sa v tom predklone napichne na hrot noža. Ukázalo sa však, že je veľmi zručný, a jeho hrubé prsty nôž pohotovo odtiahli.

„Ako vám poslúžim, pani moja?“

„Priviedla som ti pomocníčku, Menašše. Toto je Keren. Priuč ju niečomu, aby bola užitočná v kuchyni.“

„Áno, pani moja.“ Znovu sa uklonil a narovnal sa až po tom, čo jeho pani odišla.

Napodobnila som ho, aj keď mi jeho správanie pripadalo prehnané. Keby som sa mala skloniť zakaždým, keď okolo prejde niekto vyššie postavený, celý deň by som sa iba hrbila.

Menašše si ma premeral od hlavy po päty. „Máme tu vyzlabnutú myšku, čo?“ Z police zdvihol obrovskú kovovú misu plnú nevylúskaných orechov a strčil mi ju do náručia. Pod jej váhou som sa zatackala a sotva som sa udržala na nohách. „Vylúskaj,“ brechol a hrubým prstom ukázal do rohu miestnosti, kde čakal stolček s kladivom. „Keď budeš hotová, mám misu mandlí.“

Sadla som si na zem s misou medzi kolenami a pustila sa do rozbíjania škrupín. Bola to jednotvárna práca, takže zanedlho som pozornosť zamerala na svoje okolie. Na trojnohom stolčeku, na ktorom som našla kladivo, ležal hlinený valček a vedľa neho útržok papyrusu.

Predmety týkajúce sa písania ma nadchýnali oveľa viac než nejaké orechy. Spomalila som údery kladivom, naklonila som sa doprava a natiahla krk, aby som lepšie videla. Cez dvere vnikalo dnu dosť svetla, takže text som dokázala prečítať.

Valček predstavoval súpis prídelu od kráľa. Spoznala som ho okamžite, lebo sa ponášal na valčeky, ktoré otec príležitostne pripravoval pre palácových pisárov. So zvráteným obočím som slabikovala akkadské klinové znaky pre olej, jačmeň, datle a múku.

Daniel bol v prvej vlne vyhnancoz z Judska, jeden z nadaných mladíkov z urodzených rodín, ktorých Nebukadnesar odviekol do Babylonu o devätnásť rokov skôr než nás ostatných. Ako vysokopostavený dvoran v službách babylonského kráľa dostával mesačný prídel potravín a oleja, o ktorom pisári viedli podrobné záznamy.

Vedľa úhľadne vyrytej tabuľky zhotovenej v paláci ležal špinavý útržok papyrusu s doplnkovým zoznamom v aramejčine. Zoznam napísaný takým príšerným rukopisom jednoznačne nevytvoril kráľovský pisár. Letmo som ho prebehla očami. Slivky, dvojrznka, sušené slivky, ryby, kadidlo. Chcelo to dávku predstavivosti, aby som slová rozlúštila, keďže boli tak biedne načmárané.

Posunula som sa bližšie k trojnožke a misu s orechmi som úplne vypustila z hlavy. Zoznam obsahoval nákupnú cenu a hmotnosť tovaru. Nechcela som sa vraciäť v cudzích záležitostiach, ale môj

unudený mozog neodolal pokušeniu čísel. Zrátala som ich v hlave – najprv hmotnosti, potom ceny –, avšak sumy na papieri sa nezhdodovali s mojimi súčtami.

Nedalo mi to pokoja. Opäť som začala sčítavať ceny, tentoraz pomalšie, a porovnávala som ich s údajmi o hmotnosti. Trvalo mi iba chvíľu, kým som odhalila tri chyby.

Poškrabala som sa na nose a zahľadela sa na kuchára, ktorý mi teraz stál chrbtom a energicky klepal kus baraniny. Zoznam bol nepochybne jeho dielom. Ako hlavný kuchár mal na starosti aj nákupy nad rámec kráľovského prídelu. Taká veľká a bohatá domácnosť potrebovala viac než len základné potraviny, ktoré im dodávali z paláca. Kuchár však za ne v skutočnosti zaplatil oveľa menej, ako udával na zozname.

Zamyslene som si zahryzla do pery. Vzhľadom na jeho podpriemerné písárske zručnosti som usudzovala, že ide o obyčajný omyl. Každý polovzdelený pisár by si tak ako ja okamžite všimol jeho chyby. Kuchár by sa v tom najlepšom prípade iba znemožnil, ale pravdepodobnejšie by ho obvinili z pokusu o krádež.

Odkiaľšala som si. „Pane?“

Kuchárova veľká hlava na krátkom krku sa obrátila mojím smerom. „Ešte nie si s tými orechmi hotová?“

„Nie.“

„Tak si pohni,“ vyštekol a vrátil sa k svojej práci.

„Ide o to, že... som tu našla chybu.“

Tentoraz sa otočil o čosi pomalšie a prebodol ma sústredeným pohľadom. „Chybu?“

Kývla som smerom k zoznamu: „Nemohla som si to nevšimnúť. Je to zle zrátané.“

Hrubé líca lesklé od pary stúpajúcej z hrnca získali farbu sušených sliviek z jeho zoznamu. „Ty si si *prečítala* môj zoznam?“

Zháčila som sa. „Nechcela som slediť.“

„Ty si si *prečítala môj* zoznam?“

„Papyrus mi v podstate ležal pod nosom.“ Opatrne som cúvla. „A tak som zrátala sumy v stĺpčeku. Môžem ti ukázať, kde sú chyby. Hneď ich opravíme. Ak mi dáš atrament a...“

Hrubý prst ukázal na mňa. „Vstaň!“ zareval kuchár. „Vstaň!“

Pozviechala som sa na nohy. „Chcela som iba pomôcť.“

„Von z mojej kuchyne! Von, povedal som!“ Reval čoraz hlasnejšie. Potom zdvihol i druhú ruku a zamával bronzovým tlčikom na mäso, poprúkaným baraňou krvou.

Preglgla som. Keď som sa otočila, nohy sa mi zamotali. Asi som sa nehýbala dosť rýchlo na jeho vkus, pretože na zadku som pocítila tvrdú podrážku jeho topánky. Zakopla som a letela k dverám. Hneď ako som znova nabrala rovnováhu, vystrelila som z kuchyne tak rýchlo, ako moje vychudnuté nohy vládali.

Netušila som, kam mám ísť, a tak som zamierila do hlavnej časti domu. Každých pár krokov som sa obzrela ponad plece, aby som sa uistila, že ma Menašše so svojím krvavým tlčikom neprenasleduje. Sotva som prekročila prah, vrazila som do niečoho mäkkého a voňajúceho po ružiach.

Bola to moja pani.

Pevne ma pridržala. „Čo je to za lomoz?“ opýtala sa pokojne. „Z kuchyne som počula krik. Prečo nie si tam, kde som ťa nechala?“

„Kuchár trval na tom, aby som odišla, pani moja.“

Jej pohľad ma vydesil viac ako Menaššeho tlčik na mäso. „A to už prečo?“

„Chcela som mu pomôcť,“ pípla som.

„Pokúsila si sa variť?“

„Nie, pani moja! To by nikomu neprospeľo na zdraví.“ V ústach mi vyschlo. „Chcela som... skrátka niečo som mu navrhla.“

Jedno dokonale vytvarované obočie sa zdvihlo. „Nepohni sa odtiaľto, kým sa nevrátim.“

Stála som tam bez pohnutia vo vlnenej tunike, ktorá mi zvlhla od potu. O chvíľu neskôr sa pani domu znovu objavila, kráčajúc smerom od kuchyne. Zlaté strapce jej nadsakovali nad sandálmi z mäkkej kože.

„Nechce, aby si sa vrátila,“ oznámila bez akéhokoľvek výrazu.

Zhrozila som sa. Pošle ma späť do otcovho domu s hanbou, že som v jej službách nevydržala ani pol dňa?

Dodala však: „Poď, nájdeme ti iné miesto.“

Zaviedla ma do útrobov domu, do miestnosti na južnom konci budovy. Vytrestila som oči, pretože po prvý raz v živote som sa ocitla v kúpeľni – v miestnosti vyhradenej pre očistu tela. Už som o takej miestnosti počula, ale nikdy som nemala príležitosť do nej

nahliadnuť. Keď sme sa u nás doma potrebovali vykúpať, zašli sme k rieke.

Zaujalo ma, že vydláždená podlaha sa smerom do stredu miestnosti mierne zvažuje. Skôr než som stihla túto zvláštnosť lepšie preskúmať, vystrašil ma pohyb v tmavom kúte miestnosti. Uskočila som vzad. Uvedomila som si, že tam s paňou nie sme sami.

Z tieňa vystúpila žena s okrúhlou červenou tvárou posiatou kropajami potu. Na čelo sa jej lepili pramienky tmavých vlasov, ruky mala obnažené a ružové. Dovtípila som sa, že to bude práčka.

Uklonila sa svojej panej, zdvihla širokú bronzovú nádobu s vodou a vyliala ju na dlážku. Keď sa obsah misy rozbehol k nám, opäť som o krok cúvla, aby mi špinavá voda nezamočila môj jediný pár sandálov. Voda však došla iba do stredu miestnosti a zmizla v malom otvore, ktorý som si dovedy nevšímala.

„To je zázrak!“ zvolala som.

„Som rada, že sa ti tu páči,“ odvetila moja pani sucho.

„Je ten odtok napojený na potrubie, pani moja? Musí vodu odvádzať ďaleko od základov domu. Kam vedie? Predpokladám, že do kanála a potom...“

Pani zdvihla ruku a ja som prehltna zvyšok vety. „Nemusíš chápať, ako to funguje. Hlavné je, aby si to využívala.“ Otočila sa k žene s ružovými rukami: „Ráchel, toto je Keren, naša nová slúžka. Zverujem ju do tvojej opatery. Skús z nej vychovať dobrú práčku.“

„Áno, pani moja.“ Len čo pani domu odišla, Ráchel povedala: „Som rada, že si tu. S ťažkými nádobami mi zvykla pomáhať moja dcéra. Ale čaká dieťa, takže to už nemôže robiť.“ Vzala hromadu mokrej bielizne z rohu miestnosti, hodila ju do prázdnej nádoby a podala mi ju. „Poď za mnou.“

Keď som nádobu zdvihla, zistila som, že nie je taká ťažká, ako som čakala. Na konci záhrady bola natiahnutá šnúra, na ktorú sme s Ráchel do usporiadaného radu povešali bielizeň – niekoľko ľanových tuník a krátkych sukní, aké nosievajú ženy ako spodný odev, zo desať mužských bedrových zásteriek a ľahké letné šatky.

Usmiala som sa sama pre seba. Ak toto má byť tá drina, práca pomocníčky v pracovni bude malina.

„Poď,“ vravela, „pozbierame posteľnú bielizeň.“

„Posteľnú bielizeň?“

Prikývla. „Raz mesačne perieme plachty a prikrývky. Každú jednu. Začneme v spálni pána a panej, nato prídu na rad izby ich synov a napokon postele hostí. A hostí máme neustále! Na pranie obliečok služobníctva je, samozrejme, vyhradený iný deň.“

Preglgla som. Došlo mi, že to, čo som práve povešala na šnúru, bol najľahší náklad, s akým sa v tejto domácnosti stretnem. Zabrало nám to dobrú hodinu, kým sme zobliekli postele a všetky vlnené a ľanové plachty pozbierali do dvoch košov. Myslela som si, že s nimi pôjdeme do pracovne, ibaže Ráchel zamierila na ulicu.

„Kam ideme?“

„K rieke,“ objasnila. „Plachty sú príliš veľké na to, aby sme ich prali vnútri. Tam periem iba oblečenie. Pani je veľmi úzkostlivá a nepraje si, aby sa jej spodná bielizeň sušila na brehu Eufratu, kde na ňu môže každý zízať.“

Neodpovedala som. Nedokázala som. Celkom som sa zadychčala z vláčenia obrovského koša, v ktorom bolo toľko plachiet, koľko som doteraz nevidela na jednom mieste. Keď sme dorazili k rieke, zvalila som sa na breh a s úľavou som si vydýchla. Hneď by som si na tých obliečkach zdriemla a bolo by mi jedno, či sú vypraté alebo nie.

Ráchel vytiahla jednu plachtu a ukázala mi, ako treba najprv nájsť škvrny a pošúchať ich hrudkou vyrobenou z tuku uvareného s popolom. Vzápätí plachtu namočila do rieky a tĺkla ju plochým kameňom, aby z nej dostala špinu.

„Teraz ju vezmi a vyplákaj,“ kázala mi. „Potom sa pustíš do ďalšej.“

Prikývla som a zobrala plachtu hlbšie do prúdu, aby sa celá ponorila. Oči sa mi rozšírili, keď som zazrela zhľuk trstiny a v ňom niekoľko stebiel, z ktorých by sa dal vyrobiť dokonalý stilus na písanie do hlíny.

Ak bola trstina príliš hrubá, robila zlé znaky; ak bola príliš tenká, ľahko sa lámala. Ak bola príliš stará, hrot sa pod tlakom ruky rozmrvil. Výber správnej trstiny si vyžadoval skúsenosť. Jednou rukou som plachtu pustila a načiahla sa po steblo, ktoré bolo pri mne najbližšie. Otca zaiste poteší darček v podobe pevnej trstiny na nový stilus. Steblo však nie a nie povoliť, preto som sa otočila tak, aby som ho mala čo najpevnejšie v dlani.